

Deres ref.: 14/2642
Vår ref.: 13/16127
Sted: Oslo

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0031 Oslo

15. august 2014

Høringssvar på rapporten *Gjennomgang av Norsk kulturråd*

Kultur- og naturreise (kulturognaturreise.no) er et nasjonalt løft for å øke tilgangen til offentlig informasjon og kunnskap om kultur og natur på mobile plattformer. Prosjektet er et tverretattlig samarbeid under Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Kulturdepartementet. Kartverket, Kulturrådet, Miljødirektoratet, Riksantikvaren og Riksarkivet er partnere i prosjektet. Et hovedmål i prosjektet er å legge til rette for at innhold i fagdatabaser åpnes opp og gjøres tilgjengelig. Innholdet er gjort tilgjengelig på en slik måte at andre kan ta dette i bruk og utvikle nye tjenester.

På bakgrunn av erfaringer gjort i prosjektet fra 2011, ønsker vi å kommentere rapportens beskrivelse av behov for samordning på det digitale feltet og spesielt kommentere anbefalingen i kapittel 8 punkt 18: «Arbeidet med digitalisering og utvikling på kulturvernfeltet må koordineres mellom de sentrale statlige etatene på området. Kulturdepartementet må ta initiativ til et nærmere samarbeid på området».

Vi ser det som meget positivt at evalueringsrapporten vektlegger digital utvikling ved kulturinstitusjoner og slutter oss til rapportens vurdering av at «ulike tiltak for stimulering av digital tilstedeværelse, deling og gjenbruk av data, styrking av digital kompetanse i sektoren og utvikling av felles digital infrastruktur har vært avgjørende for sektoren».

Kultur- og naturreise prosjektet opplever at det er stort behov for samordning og kompetanseheving på tvers av sektorer når det gjelder å tilby åpne offentlige data og gjøre disse tilgjengelige også for tredjeparts bruk. Dette krever kompetanse på en rekke fagfelt som teknologi, opphavsrett og lisenser, kunnskap om brukere og bruksmåter, standarder osv. Ikke minst kreves en bevisst satsning og prioritering av feltet hos de ulike etatene, innholdseierne og produsentene av innhold.

Noen av de viktigste rollene Kultur- og natureiseprosjektet har tatt, er å være pådriver for åpne data, arbeide for koordinering og samordning på tvers av etater- og fagmiljøer og være rådgiver og katalysator for aktiviteter på feltet. Gjennom prosjektperioden har prosjektet hatt en stadig økende pågang fra miljøer innen kulturfeltet, men også fra andre sektorer, som søker råd og kunnskap om standarder, teknologi og erfaringer. Ikke minst gir de uttrykk for nytten av et faglig felleskap for kompetanseheving, kunnskapsdeling, utprøving av nye teknologier og en varig nasjonal digital infrastruktur.

Prosjektets løsninger bygger videre på den digitale infrastrukturen Norvegiana. Gjennom dette arbeidet har Kultur- og naturreise bidratt til å videreutvikle Norvegiana, som Kulturrådet har ansvar for. Prosjektet har ikke selv utviklet et «databasseng» (jf. omtale av prosjektet s. 35). Norvegiana aggregerer data fra ulike databaser og informasjonskilder til den europeiske plattformen Europeana. I tillegg benytter en rekke norske aktører de åpne APIene som Norvegiana tilbyr i ulike applikasjoner.

Deling av digitalt innhold er avhengig av at noen tar ansvar for å drifte og utvikle felles infrastruktur som både offentlige og private tjenesteytere kan hente ut data fra. Om dette ligger hos et samordnende organ eller om enkeltetater tar ansvar på vegne av hele feltet (som Kulturrådet hittil har gjort for Norvegiana) bør utredes videre, men uansett kreves det ressurser og kompetanse.

At det er behov for samordning på feltet digital utvikling er også erfart i Sverige. Statskontorets evaluering av Digisam, Samordningssekretariatet for digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet, viser «att det [Digisam] har lett till ökad samordning och samsyn vad gäller digitaliseringsfrågor inom kulturarvssektorn och också bidrar till ett effektivare utnyttjande av statens resurser.» (www.digisam.se)

Behovet for samordning ble også uttrykt i Digitaliseringsmeldingen (St.meld. nr. 24, (2008 – 2009), *Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv*) der det ble foreslått å opprette et råd for samordning (pkt.10.7.2.1). De overordnede målene og tiltakene i Digitaliseringsmeldingen innebærer at institusjonene skal gjøre bruk av mulighetene i ny teknologi for å forvalte innhold og gjøre det tilgjengelig for et størst mulig publikum. Dette krever samarbeid om felles løsninger og bruk av felles standarder.

På europeisk nivå har Europeana arbeidet med standardisering, samordning og felleskomponenter for kulturarvsfeltet innen EU. Europeana viser til de samme utfordringene knyttet til samordning og kompetanse som rapporten tar opp. I Europeanas strategi for 2020 fremheves det at det må et felles løft og samordning av ressurser til for å gjøre europeisk kulturarv tilgjengelig og tilrettelagt for gjenbruk. Per i dag er bare 12 % av innholdet fra europeiske kulturarvsinstitusjoner tilgjengelig digitalt og av disse ca. 4 % lisensiert for gjenbruk. (<http://strategy2020.europeana.eu/>)

Oppsummert så viser erfaringene fra Kultur- og naturreiseprosjektet at det på feltet digital utvikling og tilgjengeliggjøring er et stort behov for:

- kompetanseheving
- samordning (standarder, lisensiering, felles infrastruktur, autoriteter etc.)
- effektivisering
- handling (igangsetter, katalysator, nettverksbygger, initiativtaker, formidler)

Kultur- og naturreise slutter seg til rapportens anbefaling i kapittel 8 punkt 18: «Arbeidet med digitalisering og utvikling på kulturvernfeltet må koordineres mellom de sentrale statlige etatene på området».

Vi mener det er vesentlig å fokusere på hele kulturfeltet ikke bare på kulturvern, men også samordne satsninger og aktiviteter med aktører utenfor kulturfeltet. Utredningsgruppen fremhever da også i rapporten «[...] at det påligger et særskilt ansvar for digitalisering og utvikling i alle etater og virksomheter, og vil hevde at det er samarbeid på tvers som sikrer dette best i tiden som kommer». Kultur- og naturreise vil påpeke at utfordringene som er knyttet til offentlig sektor generelt som samordning, standardisering, deling av data, integrert tjenestebygging osv. også gjelder kulturfeltet.

I tillegg til at koordinering på tvers av etater under Kulturdepartementet understrekes, fremheves det som naturlig at aktuelle etater under andre departementer involveres i et slikt koordineringssamarbeid. Dette behovet mener vi at Kultur- og naturreiseprosjektets tverretatlige erfaringer understreker og bekrefter. På feltet digital utvikling og tilstedeværelse er det sammenfallende utfordringer og muligheter, og gevinsten ved samordning er stor.

Kultur- og naturreise omtales i rapporten konkret som et prosjekt for å bygge ned vante strukturer og utvikle gode samarbeidsrelasjoner. Etter at Kultur- og naturreises prosjektperiode er over i 2015, vil det ikke lengre finnes noen operativ instans med et konkret oppdrag for kompetanseheving og samordning på dette feltet i Norge. Prosjektet har vist tydelig at det ligger et stort potensiale i å gi samlet tilgang til innhold og at mange ser mulighetene for nærings- og tjenesteutvikling (jf. [#hack4no](#)) basert på tilgang til en felles infrastruktur. Det er avgjørende at det er et avklart og forankret ansvar for stabil drift og videreutvikling av en nasjonal infrastruktur for deling av kulturdata.

Kultur- og naturreise foreslår at en samordnende operativ og koordinerende instans for digital utvikling og deling for kulturfeltet, opprettes /utpekes. Kultur- og naturreise ser seg som en naturlig samtalepartner for å vurdere hvordan en slik instans bør etableres.

Med vennlig hilsen

Sidsel Hindal
prosjektleder